

**ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი
თავისუფლებების დაცვის კონვენციის მე-14 ოქმი.
კონვენციის საზედამხედველო სისტემაში
შესწორებების შეტანის შესახებ**

პრეამბულა

ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები, ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების დაცვის შესახებ რომის 1950 წლის 4 ნოემბრის კონვენციის (შემდგომში კონვენცია), წინამდებარე ოქმის ხელმოწერები,

ითვალისწინებენ რა რომში 2000 წლის 3-4 ნოემბერს ჩატარებული ევროპის ადამიანის უფლებათა სამთავრობო კონვენციაზე მიღებულ No. 1 რეზოლუციას და დეკლარაციას.

შესაბამისად, ითვალისწინებენ რა 2001 წლის 8 ნოემბერს, 2002 7 ნოემბერს და 2003 წლის 15 მაისს მინისტრთა კომიტეტის 109-ე, 111-ე და 112-ე სესიებზე მიღებულ დეკლარაციებს;

ითვალისწინებენ რა 2004 წლის 28 აპრილს ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის მიერ მიღებულ No. 251 (2004) შესჯდულებას;

ითვალისწინებენ რა კონვენციის გარკვეული დებულებების შესწორების უკიდურეს აუცილებლობას, რათა შენარჩუნდეს და გაუმჯობესდეს საზედამხედველო სისტემის ეფექტურობა ხანგრძლივი ვადით, ძირითადად ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს და მინისტრთა კომიტეტის სამუშაოს მუდმივი ზრდის ფონზე;

ითვალისწინებენ რა, კერძოდ, ევროპაში ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში სასამართლოს მიერ მნიშვნელოვანი როლის შესრულების საჭიროებას,

შეთანხმდნენ შემდეგ ზე:

მუხლი 1

კონვენციის 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტი უნდა გაუქმდეს.

მუხლი 2

კონვენციის 23-ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 23 - თანამდებობაზე ყოფნის ვადები და დათხოვნა

1. მოსამართლეები აირჩევიან 9 წლის ვადით. არ შეიძლება მათი ხელახალი არჩევა.
2. მოსამართლეთა თანამდებობაზე ყოფნის ვადა იწურება, როდესაც ისინი აღწევენ 70 წლის ასაკს.
3. მოსამართლეები თანამდებობაზე რჩებიან მათ შეცვლამდე. მასთან, ისინი გააგრძელებენ მუშაობას იმ საქმეებზე, რომლებიც უკვე იყო მათი განხილვის ქვეშ.

4. დაუშვებელია მოსამართლეთა დათხოვნა სამსახურიდან, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც სხვა მოსამართლეები ნმათა ორი მესამედის უმრავლესობით გადაწყვეტენ, რომ იგი გველარ აკმაყოფილებს აუცილებელ მოთხოვნებს“.

მუხლი 3

კონვენციის 24-ე მუხლი უნდა გაუქმდეს.

მუხლი 4

კონვენციის 25-ე მუხლი უნდა გახდეს 24-ე მუხლი და მისი ტექსტი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 24 - რეგისტრატურა და იურიდიული სამდივნოები

1. სასამართლოს უნდა ჰქონდეს რეგისტრატურა, რომლის ფუნქციები და ორგანიზაცია განისაზღვრება სასამართლოს რეგლამენტით.

2. ერთი მოსამართლის მიერ საქმის განხილვისას სასამართლოს უნდა დაეხმარონ იურიდიული სამდივნოები, რომლებიც ექვემდებარებიან სასამართლოს თავჯდომარეს. ისინი წარმოადგენენ სასამართლოს რეგისტრატურის ნაწილს“.

მუხლი 5

კონვენციის 26 -ე მუხლი უნდა გახდეს 25-მუხლი („პლენარული სასამართლო“) და მისი ტექსტი შესწორდეს შემდეგნაირად:

1. d პუნქტის ბოლოს მძიმე უნდა შეიცვალოს წერტილ-მძიმეთი და სიტყვა „და“ უნდა გაუქმდეს.

2. e პუნქტის ბოლოს წერტილი უნდა შეიცვალოს წერტილ-მძიმეთი.

3. უნდა დაემატოს ახალი f პუნქტი, რომელიც შემდეგნაირად წაიკითხება: „f. წარადგენს ნებისმიერ მოთხოვნას მე-20 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად“.

მუხლი 6

კონვენციის 27-ე მუხლი უნდა გადაინაცვლოს 26-ე მუხლის ადგილზე, მისი ტექსტი უნდა შესწორდეს და უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 26 - ერთი მოსამართლის სისტემა, კომიტეტები, პალატები და დიდი პალატა

1. სასამართლოში წარმოდგენილი საქმეები განიხილება ერთი მოსამართლის, სამი მოსამართლისაგან შემდგარი კომიტეტის, შვიდი მოსამართლისაგან შემდგარი პალატის და ჩვიდმეტი მოსამართლისაგან შემდგარი დიდი პალატის მიერ. სასამართლოს პალატებმა კომიტეტები უნდა შექმნან განსაზღვრული ვადით.

2. პლენარული სასამართლოს მოთხოვნით, მინისტრთა კომიტეტს შეუძლია ერთსულოვანი გადაწყვეტილებების თანახმად და განსაზღვრული ვადით ხუთ წევრამდე შეამციროს მოსამართლეთა რაოდენობა პალატებში.

3. როცა სხდომა მიჰყავს ერთ მოსამართლეს, მას არ შეუძლია განიხილოს რაიმე განაცხადი იმ მაღალი ხელშეკვრელი მხარის წინააღმდეგ, რომელთან დაკავშირებითაც ეს მოსამართლე იქნა არჩეული.

4. *ex officio* წევრის სტატუსით პალატაში და დიდ პალატაში შევა ის მოსამართლე, რომელიც მაღალი ხელშეკვერელი მხარისათვის იქნება არჩეული. თუ ასეთი არავინაა ან თუ ამ მოსამართლეს არ შესწევს ამის უნარი, მოსამართლის მოვალეობა უნდა შეასრულოს პირმა, რომელიც მხარეების მიერ წინასწარ წარმოდგენილი სიიდან სასამართლოს თავჯდომარის მიერ არის არჩეული.

5. დიდ პალატაში ასევე უნდა შევიდეს სასამართლოს თავჯდომარე, ვიცე-თავჯდომარე, პალატების თავჯდომარეები და დანარჩენი მოსამართლეები, რომლებიც არჩეულნი არიან სასამართლოს რეგლამენტის თანახმად. როცა საქმე გადავ ზაგნილია დიდ პალატაში 43-ე მუხლის თანახმად, მაშინ არ შეიძლება დიდ პალატაში იყდეს პალატის ის მოსამართლე, რომელმაც გადაწყვეტილება გამოიტანა, გამონაკლისია პალატის თავჯდომარე და მოსამართლე, რომლებიც დაინტერესებულ მაღალ ხელშეკვერელ მხარეს წარმოადგენენ.

მუხლი 7

ახალი 26 მუხლის შემდეგ კონვენციაში შეტანილ უნდა იქნეს ახალი 27-ე მუხლი, რომელიც უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 27. ერთი მოსამართლის უფლებამოსილება

1. ერთ მოსამართლეს შეუძლია მიუღებლად გამოაცხადოს ან 34-ე მუხლის თანახმად სასამართლოს საქმეთა სიიდან ამოიღოს წარმოდგენილი განაცხადი, როცა მსგავსი გადაწყვეტილება შეიძლება მიღებულ იქნეს შემდგომი განხილვის უფლების გარეშე.

2. გადაწყვეტილება უნდა იყოს საბოლოო.

3. თუ ერთი მოსამართლე არ გამოაცხადებს განაცხადს მიუღებლად ან არ ამოიღებს მას, მაშინ მან უნდა გადაუგ ზაგნოს ის კომიტეტს ან პალატას შემდგომი განხილვის მიზნით...“

მუხლი 8

კონვენციის 28-ე მუხლი უნდა შესწორდეს და უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„28 - კომიტეტების უფლებამოსილება

1. 34-ე მუხლის თანახმად წარმოდგენილ განაცხადთან მიმართებაში, კომიტეტს შეუძლია ერთხმად

ა. გამოაცხადოს ის მიუღებლად ან ამოიღოს საქმეთა სიიდან, თუ ამგვარი გადაწყვეტილების მიღება შესაძლებელია შემდგომი განხილვის გარეშე: ან

ბ. გამოაცხადოს ის მისაღებად და ამავე დროს გამოიტანოს გადაწყვეტილება საქმის არსიდან გამომდინარე, თუ განმარტებებთან დაკავშირებით უკვე წარმოადგენს სასამართლოს მიერ წარმატებით დაფუძნებულ პრეცედენტულ სამართალს.

2. დადგენილებები და გადაწყვეტილებები 1-ლი პუნქტის თანახმად უნდა იყოს საბოლოო.

3. თუ მოსამართლე, რომელიც არჩეულია მაღალი ხელშეკვერელი მხარის მიერ, არ არის კომიტეტის წევრი, მაშინ კომიტეტს შეუძლია სასამართლო საქმის წარმოების ნებისმიერ ეტაპზე მოიწვიოს მოსამართლე კომიტეტში წევრების ერთი ადგილის დასაკავებლად, ყველა შესაბამისი ფაქტორის გათვალისწინებით, იგულისხმება ეწინააღმდეგებოდა თუ არა მხარე პროცედურის გამოყენებას 1-ლი ბ პუნქტის თანახმად.“

მუხლი 9

კონვენციის 29-ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

1. 1-ლი პუნქტი უნდა შესწორდეს და უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად: „თუ დადგენილება არ არის მიღებული 27-ე ან 28-ე მუხლების თანახმად ან გადაწყვეტილება არ არის გამოტანილი 28-ე მუხლის თანახმად, პალატამ უნდა გადაწყვიტოს 34-ე მუხლის თანახმად წარმოდგენილი ინდივიდუალური განცხადების დასაშვებობა და საქმის არსი. განცხადების დასაშვებობის თაობაზე გამოტანილ უნდა იქნას ცალკე გადაწყვეტილება.“
2. მე-2 პუნქტის ბოლოს უნდა დაემატოს ახალი წინადადება, რომელიც უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად. „განაცხადის დასაშვებობის თაობაზე მიღებულ უნდა იქნას ცალკე გადაწყვეტილება, გარდა გამონაკლისი შემთხვევისა, როცა სასამართლო სწავგვარად გადაწყვეტს.“
3. მე-3 პუნქტი უნდა გაუქმდეს.

მუხლი 10

კონვენციის 31-ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგი სახით:

1. ა პუნქტის ბოლოს უნდა ამოიშალოს სიტყვა „და“.
2. ბ პუნქტი უნდა განდეს ბ პუნქტი და უნდა ჩაემატოს ახალი ბ პუნქტი, რომელიც უნდა იკითხებოდეს შემდეგი სახით:

„ბ გამოიტანს გადაწყვეტილებას მინისტრთა კომიტეტის მიერ სასამართლოსთვის გადაგზავნილ საკითხებთან დაკავშირებით 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად; და“

მუხლი 11

კონვენციის 32-ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

1-ლი პუნქტის ბოლოს უნდა დაისვას მძიმე და რიცხვი 46 უნდა ჩაისვას 34-ის შემდეგ.

მუხლი 12

კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 პუნქტი უნდა შესწორდეს და უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„3. სასამართლომ უნდა გამოაცხადოს მიუღებლად ნებისმიერი ინდივიდუალური განაცხადი, რომელიც წარმოდგენილია 34-ე მუხლის თანახმად.

ა. თუ განაცხადი შეუთავსებელია კონვენციის ან მისი ოქმების დებულებებთან, აშკარად უსაფუძვლოა ან წარმოადგენს ინდივიდუალური განაცხადით მიმართვის უფლების ბოროტად გამოყენებას: ან

ბ. თუ განმცხადებელს არ განუცდია მნიშვნელოვანი ზიანი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ადამიანის უფლებათა დაცვის ინტერესები კონვენციისა და ოქმების შესაბამისად მთითნაგვან განაცხადის არსებითად განხილვას და ასევე იმის გათვალისწინებით, რომ დაუშვებელია შემოადინებული საფუძვლით უარის თქმა რომელიმე საქმის განხილვაზე, რომელიც შიდა სასამართლოს მიერ საფუძვლიანად არ არის შესწავლილი.“

მუხლი 13

კონვენციის 36-ე მუხლს უნდა დაემატოს ახალი მე-3 პუნქტი, რომელიც უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„3. ყველა შემთხვევაში, ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებების კომისარს შეუძლია პალატას ან დიდ პალატას წარუდგინოს წერილობითი შენიშვნები და მონაწილეობა მიიღოს საქმის განხილვაში,“

მუხლი 14

კონვენციის 38 -ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 38 - საქმის განხილვა“

სასამართლო საქმე უნდა განიხილოს მხარეების წარმომადგენლებთან ერთად და, საჭიროების შემთხვევაში, დაიწყოს გამოძიება, რომლის ეფექტურად ჩატარებისათვის, დაინტერესებულმა მხარეებმა ხელშეკვრელმა მხარეებმა სასამართლო უნდა უზრუნველყოს ყველა აუცილებელი პირობით“.

მუხლი 15

კონვენციის 39-ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად:

„მუხლი 39 საქმის მეგობრულად გადაწყვეტა“

1. საქმის წარმოების ნებისმიერ ეტაპზე, სასამართლოს შეუძლია იხელმძღვანელოს დაინტერესებულ მხარეთა სურვილით უზრუნველყონ საქმის მეგობრულად გადაწყვეტა, ადამიანის უფლებათა პატივისცემის საფუძველზე, როგორც ეს დადგენილია კონვენციაში და მის ოქმებში.

2. 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული საქმისწარმოება კონფიდენციალური უნდა იყოს.

3. საქმის მეგობრულად გადაწყვეტის შემთხვევაში, სასამართლომ საქმე უნდა ამოიღოს სიიდან გადაწყვეტილების საფუძველზე, რომელიც უნდა შემოიფარგლებოდეს ფაქტების და მიღწეული გადაწყვეტილების მოკლე აღწერით.

4. ეს გადაწყვეტილება უნდა გადაეგზავნოს მინისტრთა კომიტეტს, რომელიც განახორციელებს საქმის მეგობრული გადაწყვეტილების პირობების შესრულებასზე მეთვალყურეობას.

მუხლი 16

კონვენციის 46 -ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად

„მუხლი 46 - სასამართლო გადაწყვეტილებების საგაღდებულო ძალა და აღსრულება“

1. მაღალი ხელშეკვრელი მხარეები ვალდებულია იღებენ შეასრულონ სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება ყველა იმ საქმესთან დაკავშირებით, რომლის მხარეებიც ისინი არიან.

2. სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება უნდა გადაეგზავნოს მინისტრთა კომიტეტს, რომელიც განახორციელებს მეთვალყურეობას მის აღსრულებაზე.

3. თუ მინისტრთა კომიტეტი მიიჩნევს, რომ სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულება ყოვლად გადაწყვეტილების განმარტებასთან დაკავშირებული პრობლემის გამო, მას შეუძლია გადაწყვეტილება გადაუგზავნოს სასამართლოს განმარტებისათვის. ამგვარი

გადაწყვეტილების მიღებისათვის საჭიროა კომიტეტის უფლებამოსილი წარმომადგენლების ხმათა ორი-მესამედის უმრავლესობა.

4. თუ მინისტრთა კომიტეტი მიიხრევა, რომ მაღალი ხელშეკვერელი მხარე უარს ამბობს სასამართლოს მიერ იმ საქმესთან დაკავშირებით გამოტანილი საბოლოო გადაწყვეტილების შესრულებაზე, რომლის მხარესაც წარმოადგენს იგი, კომიტეტს შეუძლია ამ მხარისათვის ფორმალური შეტყობინების შემდეგ და კომიტეტის უფლებამოსილი წარმომადგენლების ხმათა ორი-მესამედის უმრავლესობით მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე მიმართოს სასამართლოს შეკითხვით დაარღვია თუ არა მხარემ 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული ვალდებულება.

5. თუ სასამართლო აღმოაჩენს 1-ლი პუნქტის დარღვევას, მან საქმე უნდა გადასცეს მინისტრთა კომიტეტს მისაღები ზომების განხილვის მიზნით. თუ სასამართლო ვერ აღმოაჩენს 1-ლი პუნქტის დარღვევას, მან საქმე უნდა გადასცეს მინისტრთა კომიტეტს, რომელმაც უნდა შეწყვიტოს საქმის განხილვა.“

მუხლი 17

კონვენციის 59 -ე მუხლი უნდა შესწორდეს შემდეგნაირად

1. უნდა დაემატოს მე-2 პუნქტი, რომელიც უნდა იკითხებოდეს შემდეგნაირად:

„2. ევროპის კავშირს შეუძლია მიუერთდეს ამ კონვენციას,“

2. მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტები შესაბამისად უნდა გახდნენ მე-3, მე-4 და მე-5 პუნქტები.

დასკვნითი და გარდამავალი დებულებები

მუხლი 18

1. ეს ოქმი ღიაა ხელმოსაწერად ევროპის საბჭოს კონვენციის ხელმძღვანელი წევრებისათვის, რომელთა თანხმობა ამ ოქმის სავალდებულოდ აღიარებაზე შეიძლება გამოიხატოს:

ა. ხელმძღვანელი რატიფიკაციასთან, მიერთებასთან ან დამტკიცებასთან დაკავშირებით დათქმების გაკეთების გარეშე; ან

ბ. ხელმძღვანელი რატიფიკაციის, მიერთების ან დამტკიცების პირობით, რომელსაც მოჰყვება რატიფიკაცია, მიერთება ან დამტკიცება.

2. რატიფიკაციის, მიერთების ან დამტკიცების დოკუმენტი დებონირდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან.

მუხლი 19

ოქმი ძალაში შევა იმ სამთვიანი პერიოდის მომდევნო თვის პირველ დღეს, რომლის ათვლაც დაიწყება იმ დღიდან, როდესაც კონვენციის მონაწილეები გამოთქვამენ თანხმობას ამ ოქმის სავალდებულობაზე, მე-19 მუხლის დებულებების შესაბამისად.

მუხლი 20

1. ამ ოქმის ძალაში შესვლის დღიდან, მისი დებულებები გამოიყენება ყველა განაცხადის მიმართ, რომლის განხილვაც მიმდინარეობს სასამართლოში, ასევე სასამართლოს ყველა გადაწყვეტილებაზე, რომლის აღსრულებაზე მეთვალყურეობას ახორციელებს მინისტრთა კომიტეტი.

2. ამ ოქმის მე-12 მუხლის საფუძველზე კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3(ბ) პუნქტში ჩამატებული დასაშვებობის ახალი კრიტერიუმები, არ გამოიყენება იმ განცხადების მიმართ, რომლებიც გამოცხადდნენ დასაშვებად ამ ოქმის ძალაში შესვლამდე. ამ ოქმის ძალაში შესვლიდან 2 წლის განმავლობაში, დასაშვებობის ახალი კრიტერიუმები შეიძლება გამოიყენებულ იქნას მხოლოდ პალატების და დიდი პალატის მიერ.

მუხლი 21

იმ მოსამართლეების თანამდებობაზე ყოფნის ვადა, რომლებიც ამ ოქმის ძალაში შესვლის დროისათვის მსახურობენ პირველი ვადით *ipso jure* უნდა გავრძელდეს იმგვარად, რომ შეადგინოს მთლიანი ცხრაწლიანი ვადა. სხვა მოსამართლეები დაასრულებენ თავიანთ ვადას, რომლებიც *ipso jure* უნდა გავრძელდეს 2 წლის ვადით.

მუხლი 22

ევროპის საბჭოს გენერალურმა მდივანმა უნდა შეატყობინოს ევროპის საბჭოს წევრებს:

- ა. ნებისმიერი ხელმოწერის;
- ბ. რატიფიკაციის, მიერთების ან დამტკიცების დოკუმენტის ნებისმიერი დეპონირების;
- გ. ამ ოქმის მე-20 მუხლის შესაბამისად ძალაში შესვლის; და
- დ. ამ ოქმთან დაკავშირებული ნებისმიერი აქტის, განცხადების ან შეტყობინების შესახებ.

მის დასტურად სათანადოდ უფლებამოსილმა პირებმა ხელი მოაწერეს ამ ოქმს

შესრულებულია სტრასბურგში, 2004 წლის 13 მაისს, ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, ორივე ტექსტი თანაბრად აუთენტურია, რომელთა თითო ასლიც დეპონირდება ევროპის საბჭოს არქივში. ევროპის საბჭოს გენერალურმა მდივანმა უნდა გადაუგზავნოს ამ ოქმის დამოწმებული ასლები ევროპის საბჭოს თითოეულ წევრ სახელმწიფოს.